

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ)

Οδικός Χάρτης απαιτούμενων Ενεργειών και Ρυθμίσεων
για τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών
Τιμολόγησης - Κοστολόγησης των Τεχνικών Έργων
και κατάρτισης Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών

*Γιώργος Συριανός
Πρόεδρος ΣΤΕΑΤ*

Α. Η παρούσα κατάσταση (1/2)

Είναι δεδομένο πλέον ότι οι Α.Χ.Π. αποτελούν μάστιγα.

Με αυτήν είναι άμεσα συναρτημένη η **τιμολόγηση** και **ο προϋπολογισμός** των έργων.

Δηλαδή τα αυθαίρετα τιμολόγια εργασιών.

Που οδηγούν σε αυθαίρετους προϋπολογισμούς, χωρίς αναλύσεις τιμών.

Η εμπειρία μέχρι σήμερα δείχνει ότι υπάρχουν χρονικοί κύκλοι που το φαινόμενο δυσμενοποιείται.

Ζούμε έναν από αυτούς.

Η Πολιτεία κάθε φορά που υπάρχει έξαρση παίρνει **μέτρα «ελέγχου»** του αποτελέσματος.

Μετά από λίγο και για διάφορους λόγους η **ρύθμιση εγκαταλείπεται**.

Οδηγούμαστε τότε εκ των πραγμάτων σε **επαναφορά στην ίδια κατάσταση**.

Ακολουθεί **επανάληψη της διαδικασίας** μέχρι που φθάσαμε στο σήμερα.

Α. Η παρούσα κατάσταση (2/2)

Το μόνο σίγουρο ιστορικά :

Όπως αναδείχθηκε με συγκεκριμένα στοιχεία από **πληθώρα έργων** στην σχετική **Ημερίδα του ΣΤΕΑΤ :**

«Το φθηνό είναι ακριβό».

Ή ακόμα πιο ωμά :

«Το φθηνό κρέας τα σκυλιά το τρώνε»

Τα προβλήματα ποιότητας, χρόνου, απώλειας πόρων εξαιρετικά μεγάλα.

Εργολαβίες «σκούπες» ο κανόνας.

Και μετά νέες «σκούπες» που μαζεύουν τα νέα υπολείμματα.

Και λοιπόν τι κάνουμε ;

B. Οι δύο προσεγγίσεις

B.1 - Η τελεολογική προσέγγιση (1/2)

Να αναλύεται το αποτέλεσμα ενός διαγωνισμού στατιστικά.

Με κάποιας **μορφής αλγόριθμο**, περισσότερο η λιγότερο αντικειμενικό ως προς τη μη-δυνατότητα επηρεασμού-χειραγώγησης του αποτελέσματος, **να καθορίζεται το όριο** πάνω από το οποίο οι προσφορές είναι ΑΧΠ.

Για αυτές τις προσφορές **ζητείται αιτιολόγηση** σύμφωνα με το Νόμο και τις Ευρωπαϊκές Οδηγίες.

Δηλαδή αυτό το όριο θεωρητικά αποτελεί το «**μέτρο**» **σύγκρισης**, το «**εύλογο**» σημείο.

Εύλογα προκύπτει το ερώτημα :

Είναι δυνατόν αυτό το «μέτρο» να προκύπτει από στατιστική επεξεργασία αποτελεσμάτων ;

B.1 - Η τελεολογική προσέγγιση (2/2)

Που σε ένα διαγωνισμό είναι A, και σε ένα άλλο με εντελώς παρόμοιες συνθήκες είναι B, εντελώς διαφορετικό από το A και παρόλα αυτά να είναι αντικειμενικό ;

Ή μαζεύονται κάποιοι, δίνουν εξωπραγματικές προσφορές με μία δύο εξαιρέσεις και το αποτέλεσμα να είναι αντικειμενικό ;

Τελικά πως αντιμετωπίζεται το ζήτημα **του άκρατου ανταγωνισμού**, που ουσιαστικά **διαμορφώνει το αποτέλεσμα και που καταλήγει να είναι αθέμιτος ;**

Επειδή οι διαγωνιζόμενοι **λαμβάνουν υπόψη τους άλλου είδους κριτήρια, κάθε άλλο παρά αντικειμενικά ;**

B.2 – Η αντικειμενική προσέγγιση (1/2)

Προκύπτει από τα προηγούμενα το συμπέρασμα :

Το μέτρο για τις ΑΧΠ δεν μπορεί να προκύπτει από το αποτέλεσμα του διαγωνισμού με στατιστική επεξεργασία και αλγορίθμους.

Αλλά **με αντικειμενικό τρόπο**, συναρτημένο με σωστές τιμές που ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, δηλ.

Σωστό Τιμολόγιο, Σωστές Αναλύσεις Τιμών, Σωστές Προδιαγραφές.

Αυτή είναι η **αντικειμενική προσέγγιση**.

Βασικά στοιχεία που την χαρακτηρίζουν είναι η εφαρμογή κατάλληλων εργαλείων, μεθοδολογιών και θεσμικών παρεμβάσεων, με **υιοθέτηση αντίστοιχων διεθνών και ευρωπαϊκών πρακτικών και προτύπων**.

Στόχος ο **καθορισμός ενός πραγματικά αντικειμενικού μέτρου** για το κόστος του έργου, που να αποτελεί εμπόδιο για την υποβολή προσφορών κάτω του κόστους.

B.2 – Η αντικειμενική προσέγγιση (2/2)

Μετά από τόσα χρόνια αποτυχημένων πρακτικών με ολέθρια αποτελέσματα δεν μπορεί να συνεχίζουμε εμμονικά την προσπάθεια να ανακαλύψουμε την Αμερική.

Έχει ανακαλυφθεί προ πολλού.

Η **διαχείριση της μιζέριας** που χαρακτηρίζει το εφαρμοζόμενο σύστημα ή τις οριακές παρεμβάσεις συντήρησής του δεν μπορεί να είναι λύση.

Το πολύ - πολύ να βελτιώσουμε κατά τι και για πεπερασμένο χρονικό διάστημα την υφιστάμενη κακή κατάσταση.

Θα παραμένει όμως κακή.

Προκύπτει απαίτηση υπέρβασης και θεσμικής μεταρρύθμισης.

Γ. Το ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ

Και εδώ έρχεται το **Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Έργων** Που μονότονα και σχεδόν εμμονικά προτείνουμε τα τελευταία χρόνια.

Την αρχή την κάναμε από το **2009-2011 ΣΤΕΑΤ και ΣΑΤΕ** με **συγκεκριμένες προτάσεις** και μεθοδολογία για την Τιμολόγηση και Κοστολόγηση Τεχνικών Έργων για την αντικατάσταση των **«Τιμοκαταλόγων Σουφλιά»**:

- Με ορθολογικές **Αναλύσεις Τιμών**.
- Χρηματοδοτώντας με μεγάλο ποσό **Πιλοτική Εφαρμογή**.
- **Που δεν υιοθετήθηκαν ποτέ.**

Μετά από πολλές πιέσεις και προσπάθειες το Εθνικό Σύστημα εντάχθηκε στις σχετικές προβλέψεις του άρθρου 70 του **Ν.4313/2014**.

Παρέμεινε όμως ως «πρόβλεψη» που **ουδέποτε εφαρμόστηκε**.

Στον **Ν.4412/2016** **απαλείφθηκε ακόμη και αυτή η πρόβλεψη** με την υπόσχεση σχετικών ρυθμίσεων με νέο ειδικότερο Νόμο.

Ρυθμίσεις που δεν έγιναν.

Δ. Ομάδα Εργασίας (1/3)

Όσπου κάποια στιγμή, σε συνέχεια πολύχρονων προσπαθειών υπήρξε θετική εξέλιξη.
Που θα μπορούσε **ουσιαστικά να συνεισφέρει στην θεσμική μεταρρύθμιση.**
Αρκεί να συνεχιστεί και να ολοκληρωθεί.

Στις **6/2/2018 με Υπ. Απόφαση** συγκροτήθηκε ειδική Ομάδα Εργασίας από το Υπ. Υποδομών, με κατάλληλη στελέχωση εντός και εκτός Υπουργείου.

Ανέλαβε να προχωρήσει σε συγκεκριμένες ενέργειες και διατύπωση **βασικών αρχών για τον τρόπο εκτίμησης του κόστους κατασκευής, τον τρόπο διαμόρφωσης ανάλυσης και τεκμηρίωσης των υποβαλλόμενων οικονομικών προσφορών.**

Παράλληλα να **διαμορφώσει και να εισηγηθεί σχέδιο δράσης και κατάλληλη οργανωτική δομή για την άμεση και πρακτική εφαρμογή του νέου συστήματος με κατάλληλα εργαλεία, μεθοδολογίες και θεσμικές παρεμβάσεις.**

Προτείνοντας την **υιοθέτηση αντίστοιχων διεθνών και ευρωπαϊκών πρακτικών και προτύπων.**

Δ. Ομάδα Εργασίας (2/3)

Όπως επίσης για την **ανάπτυξη ενός βιώσιμου σχήματος για τη διαρκή υποστήριξη, ενημέρωση και λειτουργία** ενός ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ.

Με την **αξιοποίηση και περεταίρω ανάπτυξη και του Πιλοτικού Έργου που εκπονήθηκε το 2010 από τις Εργοληπτικές Οργανώσεις.**

Κίνηση και σκοπός, σε απόλυτη ευθυγράμμιση με τον πάγιο και διαχρονικό στόχο μας.

Αρκεί τα συμπεράσματα και οι προτάσεις επιτέλους να υιοθετηθούν και να θεσμοθετηθούν.

Προς το παρόν γνωρίζουμε ότι η Ομάδα Εργασίας, εργάζεται και παράγει ουσιαστικό έργο.

Αυτή η προσπάθεια για να μην μείνει στο πεδίο της έκφρασης βούλησης και καλών προθέσεων, πρέπει να συμπληρωθεί με **τις κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις και θεσμικές παρεμβάσεις, που πρέπει να προωθηθούν παράλληλα και άμεσα.**

Δ. Ομάδα Εργασίας (3/3)

Πρώτα και κύρια με την **νομοθέτηση του Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης Έργων** σε συνέχεια της κατάργησης της σχετικής πρόβλεψης το 2014.

Έχουμε ως **ΣΤΕΑΤ** επανειλημμένα τα τελευταία χρόνια και με διαφορετικές Κυβερνήσεις προωθήσει έναν **Οδικό Χάρτη για την υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος**.

Στην τελευταία **επικαιροποιημένη μορφή του Οδικού Χάρτη**, **οι απαιτούμενες δράσεις της 1ης Φάσης**, αναφέρονται περιεκτικά τα επόμενα, χωρίς να εισέρχονται σε περισσότερη εξειδίκευση ως προς τα επί μέρους στοιχεία και το περιεχόμενό τους.

Ε. Νομοθετική ρύθμιση για την υλοποίηση του Εθνικού Συστήματος Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης των Τεχνικών Έργων (ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ)

Αναγκαίος και επιτακτικός ο εκσυγχρονισμός των διαδικασιών Τιμολόγησης & Κοστολόγησης των Τεχνικών Έργων και κατάρτισης των Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών, **μέσω επείγουσας νομοθετικής ρύθμισης.**

Όροι και προϋποθέσεις:

- Ανάπτυξη του συστήματος με βάση αντίστοιχες **βέλτιστες ευρωπαϊκές πρακτικές** (π.χ. Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Μεγ. Βρετανία, κ.α.),
- Αναγκαίες **συνέργειες με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς οργανισμούς**, προκειμένου να πραγματοποιηθεί το ταχύτερο δυνατό η μεταφορά και προσαρμογή τεχνογνωσίας, προτύπων και βάσεων δεδομένων,
- Αξιοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό των νέων **ψηφιακών τεχνολογιών**, του διαδικτύου και της τεχνολογίας των **Μοντέλων Δομικών Πληροφοριών** (Building Information Modelling)

Z. Απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ (1/6)

Z.1 - Σύσταση Φορέα

Νομοθετική σύσταση Φορέα για το «Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών και Τιμολόγησης των Τεχνικών Έργων», ως πολύ-συμμετοχικό εταιρικό σχήμα μη-κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Προβλέψεις κατ' ελάχιστον για:

- **Σκοπό** (αναλυτικά τιμολόγια, τιμές μονάδος, αναθεώρηση, κόστος έργων, παρακολούθηση τιμών – παρατηρητήριο τιμών, προδιαγραφές κλπ),
- **Πόρους,**
- **Διοίκηση** (εκπρόσωποι του Υπουργείου, του ΤΕΕ, των εργοληπτικών οργανώσεων, του ΣΕΓΜ κλπ).

Z.2 - Χρηματοδότηση

Διερεύνηση της δυνατότητας χρηματοδότησης της 1ης φάσης ανάπτυξης (start-up phase) του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ και της διαδικτυακής πλατφόρμας του συστήματος από συναφή προγράμματα της ΕΕ.

Ζ. Απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ (2/6)

Ζ.3 - Αναθεώρηση και συμπλήρωση των ΕΤΕΠ

Η αρμοδιότητα κατάρτισης και διαχείρισης τεχνικών προδιαγραφών, οδηγιών και κανονισμών για το σχεδιασμό, την εκτέλεση και τη λειτουργία των πάσης φύσεως τεχνικών έργων, **περιέρχεται κατ' αποκλειστικότητα** στο Φορέα ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ, μέσω της παραπάνω νομοθετικής ρύθμισης.

Ζ.4 – Επικαιροποίηση του ΚΠΤΕ

Επείγουσα ανασκόπηση του *«Κανονισμού Περιγραφικών Τιμολογίων Εργασιών για Δημόσιες Συμβάσεις Έργων»* (ΦΕΚ Β'1746, 19/05/2017) για απαιτούμενες διορθώσεις και συμπληρώσεις, για έλεγχο και επικαιροποίηση των τιμών μονάδος, μέχρι την σύνταξη των αναλυτικών τιμολογίων από το νέο Φορέα.

Ζ. Απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ΕΣ ΤΠ & ΤΙΜ ΤΕ (3/6)

Ζ.5 - Κατευθυντήρια Οδηγία

Σύνταξη βασικών αρχών και βασικών λειτουργικών προδιαγραφών για το ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ με τη μορφή «Γενικού Πίνακα Απαιτήσεων Συμμόρφωσης του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ» (Master Compliance Table), και ειδικότερα για τον τρόπο:

- **Ανάπτυξης και διαχείρισης των Εθνικών Τεχνικών Προδιαγραφών ΤΕ.**
- **Τιμολόγησης και κοστολόγησης των ΤΕ.**
- **Ανάπτυξης και διαχείρισης των σχετικών βάσεων δεδομένων και**
- **Λειτουργίας του Παρατηρητηρίου Τιμών.**

Αποτελεί την υποχρεωτική κατευθυντήρια οδηγία για την ανάπτυξη και λειτουργία του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ, με βάση την οποία θα πρέπει να αναπτυχθούν από το νέο Φορέα οι ειδικότεροι κανονισμοί, οι μεθοδολογίες, οι διαδικασίες και τα εργαλεία υποστήριξης του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ.

Ζ. Απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ (4/6)

Ζ.6 - Υπουργική Απόφαση

Η Κατευθυντήρια Οδηγία θα εγκριθεί με Υπουργική Απόφαση η οποία θα καθορίζει τα βήματα για τη σταδιακή εισαγωγή και εφαρμογή του συστήματος στις διαδικασίες παραγωγής τεχνικών έργων, κατά τη δοκιμαστική και μεταβατική περίοδο, παράλληλα με τα ισχύοντα σήμερα.

Θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν:

- Οι βέλτιστες διεθνείς και ευρωπαϊκές πρακτικές και τα συναφή πρότυπα και κανονισμοί,
- Με βάση τα ανωτέρω η θεσμοθέτηση της υποχρέωσης **ανάλυσης κατ' είδος δαπάνης** της υποβαλλόμενης προσφοράς, **με δεσμευτικό χαρακτήρα για τον προσφέροντα,**
- Οι σύγχρονες τεχνολογίες του **διαδικτύου** και των **Μοντέλων Δομικών Πληροφοριών (BIM),**
- Η μεθοδολογία **ανάλυσης τιμών** που προτείνεται στο πιλοτικό έργο που υλοποιήθηκε από τις **Εργοληπτικές Οργανώσεις (2009-2011),**
- Οι προτάσεις της Ομάδας Εργασίας Αρχών & Μεθοδολογίας Τιμολόγησης & Κοστολόγησης ΤΕ.

Ζ. Απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ (5/6)

Ζ.7 – Ενιαία Διαδικτυακή Πλατφόρμα

Διερεύνηση τεχνικών λύσεων και μορφών συνεργασίας με δυνητικούς παρόχους συναφών υπηρεσιών, για τη δημιουργία και τη λειτουργική υποστήριξη της διαδικτυακής πλατφόρμας του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ.

Σκόπιμο θεωρείται με την ίδια πλατφόρμα να υποστηρίζονται ταυτόχρονα και:

- **Η διαδικτυακή πύλη για τη διεκπεραίωση μέσω διαδικτύου όλων των λειτουργιών ηλεκτρονικών δημοσίων συμβάσεων (e-procurement) ειδικά για ΔηΣυ Μελετών και Έργων, η οποία θα συνδέεται διαλειτουργικά με το ΕΣΗΔΗΣ και το ΚΗΜΔΗΣ καθώς και με την Εθνική Βάση Δεδομένων Δημοσίων Συμβάσεων της ΕΑΑΔΗΣΥ,**
- **Η διαδικτυακή πύλη για τη διεκπεραίωση όλων των λειτουργιών των νέων μητρώων μελετητών και εργοληπτών δημοσίων έργων που τηρούνται στην ΓΓΔΕ. Θα συνδέεται διαλειτουργικά με το Μητρώο εγγεγραμμένων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών του ΕΣΗΔΗΣ (Επίσημος Κατάλογος Αναγνωρισμένων Οικονομικών Φορέων),**
- **Το ηλεκτρονικό μητρώο συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.) του άρθρου 118 του Ν.4472/19-05-2017,**
- **Το Μητρώο Έργου της ΥΑ ΔΝΣγ/οικ.38108/ΦΝ 466 (ΦΕΚ Β' 1956, 07.06.2017),**
- **Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Παρακολούθησης Τεχνικών Έργων (Κ.Η.Σ.ΠΑ.Τ.Ε.) του άρθρου 217 του Ν. 4512/17-01-2018**

Ζ. Απαραίτητες ενέργειες για την υλοποίηση του ΕΣ ΤΠ&ΤΙΜ ΤΕ (6/6)

Ζ.8 - Αξιοποίηση Πιλοτικού έργου Ε.Ο.

Υιοθέτηση, με την ίδια ως άνω Υπουργική απόφαση, της μεθοδολογίας προσδιορισμού της δαπάνης του μηχανικού εξοπλισμού τεχνικών έργων, που προτάθηκε το 2010 με το πιλοτικό έργο των Εργοληπτικών Οργανώσεων, και ανάθεση της επικαιροποίησης και συμπλήρωσης του «Εθνικού Καταλόγου Κόστους Μηχανημάτων Έργων» στην προαναφερόμενη διαδικτυακή πλατφόρμα.

ΑΧΠ Ασυνήθιστα Χαμηλές Προσφορές

ΝΑΙ Στο Εθνικό Σύστημα Τεχνικών Προδιαγραφών & Τιμολόγησης Έργων!

- ✓ **ΌΧΙ** στα αυθαίρετα τιμολόγια εργασιών
- ✓ **ΌΧΙ** σε προϋπολογισμούς χωρίς αναλύσεις τιμών
- ✓ **ΌΧΙ** στην απόλυτη μειοδοσία
- ✓ **ΌΧΙ** σε προσφορές χωρίς ανάλυση κατ' είδος δαπάνης
- ✓ **ΌΧΙ** στις αθέμιτες πρακτικές

*Γιώργος Συριανός
Πρόεδρος ΣΤΕΑΤ*